

A. 12.543.

179

TULEV EESTI TÄHTRAAMAT. 1923.

Hind 10 marka.

E. T. K.

EESTI

E. T. K.

TARVITAJATE KESKÜHISUS

**Üleriikline tarvitajate- ja majandusühisuste suur-
kaubanduslise ostu-müügi ja omatööst. keskkoh.**

Pääkontor: Tallinnas, Viruvärava puistee 15.

Tarvitajateühisuste organiseerimine, koondamine ja ühistegeline nõuandmine.

E. T. K. liikmeks on 254 tarvitajate- ja majandusühisust 278 kauplusega ja 100.000 üksikliikmega.

Põllutööriistade, kunstväetusainete, rauakaupade, toiduainet, majatarbete, riide- ja pudukauba, naha- ja tubakakauba, õlide, määrete, kalastustarbete, raamatu-kauba ja kirjutustarbete hulgamüük tarvitajate- ja majandusühisustele. Põllusaaduste ühismüügi korraldus ja väljavedu. Üldine kaubamüük 1922 a. 10 kuu jooksul $1\frac{1}{2}$ miljardi marka.

Omatööstusettevõtted:

Kartulitööstustehas, aiandus ja põllupidamine — Põltsamaal. Kalasoolamis- ja konserveerimisasutused — Tallinnas, Baltiskis, Saaremaal, Kolgas ja Rammusaarel. Saeveski ja laualadu — Tallinnas.

Kaupade tellimine, kinnitus- ja veotalitus kodu- ja väljamaal.

Autoühendused

reisijatele ja kaubaveoks järgmiste kohtade vahel: I. Põltsamaa — Jõgeva, II. Põltsamaa — Võhma, III. Jõgeva — Mustvee. Teateid autosõitude kohta saab E. T. K. Põltsamaa tehaste kontorist, telefon 50, Jõgeva Majandusühisusest, telefon 34 ja Võhma Majandusühisusest, telefon 14.

Ainult oma ühistegelisest asutusest ostes ehk ühistegelsele asutusele müües vabaneb tarvitaja ja põlluharija vaheltkauplejatest ja jääb kõik kasu ostust-müügist temale enesele.

A. 12.573.

TULEV EESTI TÄHTRAAMAT. 1923.

LUGEGE PILTIDEGA AJAKIRJA

„KODU“

Ilmub kaks korda kuus hulga piltidega päevasündmustest ja tegevustest ning mitmekesise lugemismaterjaliga, kus hulgas üks pikem **valitud romaan**.

KAASANDENA MITMED RAAMATUD JA VÄRVIPILDID.

Üksikud n-rid müügil raamatukauplustes ja ajalehemüüjatel.

NÕUDKE MAKSUTA PROSPEKTID.

Toimetus ja tallitus: Tallinnas, Lai t. 38, telef. 18-66.

Eesti Karskusliidu kirjastus nr. 103, Tartus.

Mis ütleb objektiivne teadus alkoholi kohta ?

Dr. R. Tamm.

1. Etüül-alkohol, kõigi alkoholiliste jookide joovastav osa, on üldine-protoplasma mürk, mis vähemal hulgal halvab, suuremal hulgal aga surmab iga taime ja looma, viimaste hulgas ka inimese rakke, neid elavate kudede ja orgaanide algosakesi.

2. Alkohol on eestkätt närvikude mürk. Mida kõrgemal arenemisastmel loom, mida täielikumalt väljaarenenud ta närvikava, seda suurem on alkoholi mõju ta närvikava peale, nagu eriti inimese närvikava peale, mida ta oma mõjumise algusest peale järk-järgult halvama hakkab. Selle probleemi peenem analüüs on kindlaks teinud, et alkohol halvab kõige enne just peaaegu kõrgemaid funktsioone, nagu energiline mõtlemine, arvustamine, õigluse-, kõlbluse- ja ilutunne, tahtevõim jne., s. t. just neid peaaegu funktsioone, mis inimest loomast kõrgemale tõstavad, mis teda õieti inimeseks teevad. On need kõrgemad valitsevad peaaegu funktsioonid halvatud, siis pääsevad alamad tunded, soovid ja instinktid, mis inimesel ja loomal enam-vähem ühised on, omapead talitama, ilma arvustuseta ja talitsutamata. Kõik tuleb nüüd esile ja ilmsile, mida muidu arvustav mõte, õigluse-, kõlbluse- ja ilutunne nõnda ütelda omast tsensuurist läbi lasta ei võinud.

Eksikombel peetakse seda vähikute poolt pealiskaudsel vaatlisel kesknärvikava tõelikuks ergutuseks, tõelikuks elavuseks, rõõmuks, julguseks, jõuks jne.

3. Alkohol kahandab nii vaimlise kui ka kehalise töö viljakust.

4. Kordava alkoholi tarvitamise järele tekib harjumus alkoholiga, mis hiljem otse käskivaks, sundivaks kombeks võib muutuda.

5. Et kauakestva alkoholi tarvitamise juures ikka sama efekti (tagajärge) saada, peab joodava alkoholi hulka aeg-ajalt suurendama.

Täheendus: Punkt 4 ja 5 all nimetatud alkoholi omadused on need, mis algajatest ja mõõdukatest võtjatest ikka ja ikka uusi jookikuid juure teevad.

6. Kauakestva või kroonilise alkoholi tarvitamise järel tekivad inimese tähtsates sisemistes orgaanides (nagu, sooled, maks, süda, veresooned, neerud) muutused, mille juures orgaanide erilised kuded viga saavad ja kõdunema löövad (degenereeruvad). Kõdunevate orgaanide tegevus muutub puudulikuks ja õõnestab sellega kogu organismi elu- ja tegevusvõimet. Inimene saab enneaegu kehaliselt ja vaimliselt sandiks, kes loovat tööd teha ei suuda, sageli veel teiste armuabi tarvitab.

ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim.
Kirjandusmuuseumi

ARHIIVIRAAMATUKOGU

103
400 410

7. Lapsed ja alaealised on alkoholi vastu palju õrnemad kui täiskasvanud.

8. Olles protoplasma mürk ja rikkudes kogu organismi, rikub alkohol ka sugunäärmeid. Joodiku vanema kehas alkoholi läbi rikutud sugurakust areneb sigituse järele haige, ebaloomulikkude omadustega alaväärtuslik inimene.

9. Eelmistest punktidest on järeldatav ja väga suure statistilise materjali poolt kinnitatud, et alkoholismiga käib käsi-käes haiguste ja surevuse tõus, rahva tõu rikkimine, kuritegude rohkenemine, tööviljakuse langemine, rahva vaesemaks jäämine jne. jne.

10. Igaüks, kes natukenegi inimesearmastusliku, osavõtliku pilguga inimeste elu tähele paneb, on näinud, kui palju pahet ja õnnetust toob alkohol perekonna ellu, selle ühiskondliku elu algüksusse, lastekasvatusse, õppiva noorsoo arenemisse, omavalitsuste tegewusse, riigielu juhtimisse jne. jne.

Märkide ja aegade seletused.

● = noor kuu

☉ = esimene veerand

⊙ = täis kuu

☾ = viimane veerand

k. = kell; m. = minut; p. = päev; e. l. = enne lõunat ja tähendab aega kella 12-nest öösi kuni kella 12-ni päeval; p. l. = pärast lõunat ja tähendab aega kella 12-nest päeval kuni kella 12-ni öösel; s. = sündis; † = suri.

Tähtraamatusse üles pandud aeg tähendab Ida-Euroopa aega ja on väljaarvatud ainult Tartu jaoks. Teistes kodumaa linnades, mis Tartuga sama laiuse kraadi all ($58^{\circ}23'$) seisavad, tuleb õige aja kättesaamiseks kalendri arvudele lihtsalt järgmised aasta jooksul muutmatud arvud juure lisada: Viljandi + 4,5 min., Pärnu + 9 min., Kuresaare + 17 minutit; peale ülesloetute kodumaa linnade on juurdelisatavad arvud muutlikud.

Päikese või kuu tõusuaeg tähendab silmapilku, kunas päikese või kuu ülemine äär vaatepiiri alt nähtavale tuleb, loojamineku aeg, kunas see äär ära kaob.

Päikese ja kuu varjutused.

1923 aastal on:

1. Osaline kuu varjutus 3 märtsil. Algus k. 4 28 m. e. l. lõpp k. 6.36 m. e. l. On meil näha.
2. Ringkujuline päikese varjutus 17 märtsil. Algus k. 11,50 m. e. l. lõpp k. 5,39 m. Näha Atlandi ookeanis ja Lõuna-Aafrikas.
3. Osaline kuu varjutus 26 aug. Algus k. 11.52 m. lõpp k. 1.27 m. p. l. Ei ole meil näha.
4. Täieline päikese varjutus 10. ja 11. sept. Algus 10. sept. k. 8.15 m. lõpp 11. sep. k. 1.20 m. e. l. Varjutus näha Ameerikas.

Aastaajad.

Kevade algab 21. märtsil.

Suvi algab 23. juunil.

Sügis algab 24. septembril.

Talv algab 23. detsembril.

Pühade ja puhkepäevade seadus.

Riigikogu poolt 20. nov. 1922. a. vastr võetud.

Riiklisteks pühadeks ja puhkepäevadeks loetakse järgmised päevad:

- 1) Uusaasta (1. jaanuar); 2) Kolmekuninga p. (6. jaanuar); 3) Palvepäev (21. veebruar); 4) Iseseisvuse päev (24. veebruar); 5) Suur Reede (30. märts); 6) Kevade- (Ülestõusmise-) pühad 3 päeva (1., 2. ja 3. aprill); 7) 1. mai (1. mai); 8) Ristipäev (Taevaminemise püha) (10. mai); 9) Suviste pühad (Nelipühi) 3 p. (20., 21. ja 22. mai); 10) Jaanipäev (24. juuni); 11) Jõulupühad 3 p. (25., 26. ja 27. detsember).

Töö lõpetatakse kell 12 päeval:

- 1) Suurel laupäeval (31. märtsil); 2) Suviste pühade (Nelipühi) laupäeval (19. mail); 3) Jõulu laupäeval (24. detsembril); 4) Vanal aastal (31. detsembril).

1923. aastal on 365 päeva.

Jaanuar — Näärikuu.

			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
**1	Esmasp.	Usaasta. F. Fählmann s.	19	9.02	3.31
2	Teisip.	[1798.	20	9.02	3.32
3	Kolmap.	☉ 4.33 e. l.	21	9.02	3.34
4	Neljap.		22	9.01	3.35
5	Reede		23	9.01	3.37
**6	Laup.	Kolmekuninga p.	24	9.—	3.38
7	Pühap.		25	8.59	3.40
8	Esmasp.		29	8.58	3.42
9	Teisip.		27	8.57	3.44
10	Kolmap.	Paavli p. ☿ 2.54 e. l.	28	8.56	3.45
11	Neljap.	K. Hermann † 1908.	29	8.55	3.47
12	Reede		30	8.54	3.49
13	Laup.	J. Hurt † 1906.	31	8.53	3.51
14	Pühap.	Korjuse p.	1	8.52	3.53
15	Esmasp.		2	8.50	3.55
16	Teisip.		3	8.49	3.57
17	Kolmap.	Tõnise p. ● 4.41 e. l.	4	8.48	3.59
18	Neljap.		5	8.46	4.01
19	Reede		6	8.45	4.04
20	Laup.		7	8.44	4.06
21	Pühap.	C. Freundlich † 1872.	8	8.42	4.08
22	Esmasp.		9	8.40	4.10
23	Teisip.		10	8.38	4.12
24	Kolmap.		11	8.36	4.15
25	Neljap.	☿ 5.59 e. l.	12	8.34	4.17
26	Reede		13	8.33	4.19
27	Laup.		14	8.31	4.22
28	Pühap.	M. Veske s. 1843.	15	8.29	4.24
29	Esmasp.		16	8.27	4.27
30	Teisip.		17	8.25	4.29
31	Kolmap.		18	8.23	4.31

Veebruar — Küünlakuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
1	Neljap.	☉ 5,53 p. l.	19	8.21	4.34
2	Reede	Küünla p.	20	8.19	4.36
3	Laup.		21	8.16	4.39
4	Pühap.		22	8.14	4.41
5	Esmasp.	A. Grenzstein † 1849.	23	8.12	4.43
6	Teisip.		24	8.09	4.46
7	Kolmap.		25	8.07	4.48
8	Neljap.	☾ 11.16 e. l.	26	8.05	4.51
9	Reede	Luuvalu p.	27	8.02	4.53
10	Laup.		28	8.—	4.56
11	Pühap.		29	7.57	4.58
12	Esmasp.		30	7.55	5.01
13	Teisip.	Vastla p.	31	7.53	5.03
14	Kolmap.	Tuha p.	1	7.50	5.05
15	Neljap.	Neitsi p. ● 9.07 p. l.	2	7.48	5.08
16	Reede		3	7.45	5.10
17	Laup.		4	7.40	5.13
18	Pühap.		5	7.46	5.15
19	Esmasp.	E. Ahrens † 1863	6	7.38	5.18
20	Teisip.		7	7.35	5.20
**21	Kolmap.	Palvepäev.	8	7.32	5.22
22	Neljap.	s. 1803.]	9	7.30	5.25
23	Reede	G. Freundlich ● 2.06 e.l.	10	7.27	5.27
**24	Laup.	E. V. iseseis. p. Madise p.	11	7.25	5.30
25	Pühap.		12	7.22	5.32
26	Esmasp.		13	7.19	5.34
27	Teisip.		14	7.16	5.37
28	Kolmap.		15	7.13	5.39

Märts — Paastukuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
1	Neljap.	Vene isevalits. lang. 1917	16	7.11	5.42
2	Reede		17	7.08	5.44
3	Laup.	☉ 5.24 e. l.	18	7.05	5.46
4	Pühap.		19	7.03	5.49
5	Esmasp.		20	7.—	5.51
6	Teisip.		21	6.57	5.53
7	Kolmap.	K. Mauer (Kannike) † 1891	22	6.54	5.55
8	Neljap.		23	6.51	5.58
9	Reede	V. Reiman s. 1861.	24	6.49	6.—
10	Laup.	[☾ 8.31 p. l.	25	6.46	6.03
11	Pühap.		26	6.43	6.05
12	Esmasp.	Taliharja p.	27	6.40	6.07
13	Teisip.		28	6.37	6.09
14	Kolmap.	K. J. Peterson s. 1801.	1	6.34	6.12
15	Neljap.	O. O. Masing † 1832.	2	6.31	6.14
16	Reede		3	6.29	6.16
17	Laup.	● 2.51 p. l.	4	6.26	6.19
18	Pühap.		5	6.23	6.21
19	Esmasp.	C. R. Jakobson † 1882.	6	6.20	6.23
20	Teisip.		7	6.17	6.25
21	Kolmap.	Kevade algus k. 5.29 p. l.	8	6.14	6.27
22	Neljap.		9	6.12	6.30
23	Reede		10	6.09	6.32
24	Laup.		11	6.06	6.34
**25	Pühap.	Palmipuude p. Paastu-	12	6.03	6.37
26	Esmasp.	[Maarja p. ☉ 6.41 p. l.	13	6.—	6.39
27	Teisip.		14	5.57	6.41
28	Kolmap.		15	5.54	6.43
29	Neljap.	Suur Neljap.	16	5.51	6.46
**30	Reede	Suur Reede. F. Viede-	17	5.49	6.48
31	Laup.	[mann s. 1805.	18	5.46	6.50

Aprill — Jürikuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam.	
				t. m.	t. m.
**1	Pühap.	I Ülest. p. Karjalaskmise p.	19	5.43	6.52
**2	Esmasp.	II " " [☉ 3.10 p. l.	20	5.40	6.55
**3	Teisip.	III " " E. Ahrens s. 1803	21	5.37	6.57
4	Kolmap.		22	5.34	6.59
5	Neljap.		23	5.31	7.01
6	Reede		24	5.28	7.03
7	Laup.	Liivim. Eestl. vabast. 1819	25	5.26	7.06
8	Pühap.	[☾ 7.22 e. l.	26	5.23	7.08
9	Esmasp.		27	5.20	7.10
10	Teisip.		28	5.17	7.13
11	Kolmap.		29	5.15	7.15
12	Neljap.	Eesti omavalits. kinnita-	30	5.12	7.17
13	Reede	[mine 1917.	31	5.09	7.19
14	Laup.	Künni p.	1	5.06	7.22
15	Pühap.		2	5.03	7.24
16	Esmasp.	[☉ 8.28 e. l.	3	5.—	7.26
17	Teisip.		4	4.57	7.29
18	Kolmap.		5	4.54	7.31
19	Neljap.	Tuule risti p. M. Körber	6	4.51	7.33
20	Reede	[1893.	7	4.49	7.36
21	Laup.		8	4.47	7.38
22	Pühap.	F. Fahlmann † 1850. R. Kallas † 1913.	9	4.44	7.40
23	Esmasp.	Jüri. p. [1919 [Asutava kogu kokku ast.	10	4.41	7.42
24	Teisip.	J. Kunder † 1888. A. Tor.	11	4.39	7.45
25	Kolmap.	Markuse p. [Helle † 1742.	12	4.36	7.47
26	Neljap.	Linnu risti p. [☉ 7.20 e.l.	13	4.33	7.49
27	Reede	J. Rosenplänter † 1846.	14	4.31	7.52
28	Laup.		15	4.28	7.54
29	Pühap.		16	4.26	7.56
30	Esmasp.	J. Liiv. s. 1846. ☉ 11.30 p.l.	17	4.23	7.58

Mai — Lehekuu.

			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
1	Teisip.	Volbri p. ehk Vilpuse p.	18	4.21	8.01
2	Kolmap.		19	4.18	8.03
3	Neljap.	Risti leidmise p. Lehe	20	4.15	8.05
4	Reede	[risti p.	21	4.13	8.08
5	Laup.		22	4.10	8.10
6	Pühap.		23	4.08	8.12
7	Esmasp.	J. Tamms. 1861. 8.18 p.l.	24	4.06	8.14
8	Teisip.		25	4.03	8.16
9	Kolmap.	Nigula p.	26	4.01	8.19
**10	Neljap.	Taevaminemise püha.	27	3.59	8.21
11	Reede		28	3.57	8.23
12	Laup.		29	3.54	8.25
13	Pühap.		30	3.52	8.27
14	Esmasp.		1	3.50	8.29
15	Teisip.	● 12.38 e. l.	2	3.47	8.32
16	Kolmap.	J. V. Jansen s. 1819.	3	3.45	8.34
17	Neljap.	[M. Veske † 1890.	4	3.43	8.36
18	Reede	Eeriku päev.	5	3.41	8.38
19	Laup.		6	3.39	8.40
**20	Pühap.	I Nelipüha.	7	3.37	8.42
**21	Esmasp.	II Nelipüha.	8	3.35	8.44
**22	Teisip.	III Nelip. R. G. Kallas s. 1851.	9	3.33	8.46
23	Kolmap.	● 4.25 p. l.	10	3.31	8.48
24	Neljap.		11	3.29	8.50
25	Reede	V. Reiman † 1917.	12	3.27	8.52
26	Laup.		13	3.26	8.54
27	Pühap.	Kolmainu Jumala p.	14	3.24	8.56
28	Esmasp.		15	3.23	8.57
29	Teisip.	K. Krimm † 1894.	16	3.21	8.59
30	Kolmap.	● 7.07 e. l.	17	3.20	9.01
31	Neljap.		18	3.18	9.02

Juuni — Jaanikuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
1	Reede		19	3.17	9.04
2	Laup.		20	3.16	9.06
3	Pühap.		21	3.15	9.07
4	Esmasp.	Tallinnam. Eestl. vab. 1816	22	3.14	9.09
5	Teisip.	☾ 11.19 e. l.	23	3.13	9.10
6	Kolmap.		24	3.12	9.11
7	Neljap.		25	3.11	9.13
8	Reede		26	3.10	9.14
9	Laup.		27	3.09	9.15
10	Pühap.		28	3.08	9.16
11	Esmasp.		29	3.07	9.17
12	Teisip.		30	3.07	9.18
13	Kolmap.		31	3.06	9.19
14	Neljap.	● 12.42 p. l.	1	3.06	9.20
15	Reede	Viidi p.	2	3.05	9.21
16	Laup.		3	3.05	9.22
17	Pühap.		4	3.05	9.22
18	Esmasp.		5	3.05	9.23
19	Teisip.		6	3.05	9.23
20	Kolmap.		7	3.05	9.24
21	Neljap.	☼ 10.46 p. l.	8	3.05	9.24
22	Reede		9	3.05	9.25
23	Laup.	Suve algus k. 1.02 m. e. l.	10	3.05	9.25
**24	Pühap.	Jaani p.	11	3.06	9.25
25	Esmasp.	J. Bergmann † 1916.	12	3.06	9.25
26	Teisip.		13	3.07	9.25
27	Kolmap.	7 magaja p.	14	3.07	9.25
28	Neljap.	J. Jung † 1900. ☉ 3.04 p. l.	15	3.08	9.24
29	Reede	Peetri p.	16	3.09	9.24
30	Laup.		17	3.10	9.23

Juuli — Heinakuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
1	Pühap.	Heina-Maarja p.	18	3.11	9.22
2	Esmasp.		19	3.12	9.22
3	Teisip.		20	3.13	9.21
4	Kolmap.		21	3.14	9.21
5	Neljap.		22	3.15	9.20
6	Reede		23	3.16	9.19
7	Laup.	☉ 3.56 e. l.	24	3.17	9.18
8	Pühap.	7 venna p.	25	3.19	9.17
9	Esmasp.		26	3.20	9.16
10	Teisip.		27	3.22	9.15
11	Kolmap.		28	3.23	9.13
12	Neljap.		29	3.25	9.12
13	Reede	J. Jansen † 1890.	30	3.26	9.11
14	Laup.	● 2.45 e. l.	1	3.28	9.10
15	Pühap.	H. Treffneri s. 1845.	2	3.30	9.08
16	Esmasp.		3	3.31	9.07
17	Teisip.		4	3.33	9.06
18	Kolmap.		5	3.35	9.04
19	Neljap.		6	3.37	9.02
20	Reede		7	3.38	9.01
21	Laup.	☽ 3.32 e. l.	8	3.40	8.59
22	Pühap.	Maarja-Magdal. p. J. Hurt s. 1839; [K. Mauer-Kannike s. 1864. J. Oeitzen- berg s. 1838.]	9	3.42	8.57
23	Esmasp.	[J. Rosenplänter s. 1782. Jakobi p. C. R. Jakobson s. 1841. [J. Tamm † 1907. K. Krimm s. 1883.]	10	3.44	8.55
24	Teisip.		11	3.46	8.53
25	Kolmap.		12	3.48	8.51
26	Neljap.		13	3.50	8.49
27	Reede		14	3.52	8.47
28	Laup.		15	3.54	8.45
29	Pühap.	Olevi p.	16	3.56	8.43
30	Esmasp.	J. Hurt s. 1839.	17	3.58	8.41
31	Teisip.		18	4.01	8.39

August — Lõikusekuu.			Vana kalend.	Päikese t'vus loojam.	
				t. m.	t. m.
1	Kolmap.		19	4.03	8.37
2	Neljap.		20	4.05	8.35
3	Reede	[9.22 p. l.	21	4.07	8.32
4	Laup.	K. Peterson † 1822.	22	4.09	8.30
5	Pühap.		23	4.11	8.28
6	Esmasp.	Kristuse seletam. p.	24	4.13	8.25
7	Teisip.		25	4.16	8.23
8	Kolmap.		26	4.18	8.21
9	Neljap.		27	4.20	8.18
10	Reede	Lauritsa p.	28	4.22	8.16
11	Laup.	L. Koidula † 1886.	29	4.24	8.13
12	Pühap.	☉ 1.16 p. l.	30	4.26	8.10
13	Esmasp.		31	4.29	8.08
14	Teisip.		1	4.31	8.05
15	Kolmap.	Rukki-Maarja p.	2	4.33	8.03
16	Neljap.		3	4.35	8.—
17	Reede		4	4.37	7.58
18	Laup.		5	4.39	7.55
19	Pühap.	☉ 8.07 e. l.	6	4.42	7.52
20	Esmasp.		7	4.44	7.49
21	Teisip.		8	4.46	7.46
22	Kolmap.		9	4.49	7.44
23	Neljap.		10	4.51	7.41
24	Reede	Pärtli päev	11	4.54	7.38
25	Laup.	Fr. R. Kreutzvaldi † 1882.	12	4.56	7.35
26	Pühap.	☉ 12.29 p. l.	13	4.58	7.32
27	Esmasp.		14	5.01	7.30
28	Teisip.		15	5.03	7.27
29	Kolmap.	Johannese surma p.	16	5.05	7.24
30	Neljap.		17	5.07	7.22
31	Reede		18	5.09	7.20

September — Mihklikuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. n. t. m.	
1	Laup.		19	5.11	7.17
2	Pühap.		20	5.13	7.14
3	Esmasp.	☉ 12.47 p. l.	21	5.15	7.11
4	Teisip.		22	5.17	7.08
5	Kolmap.		23	5.19	7.05
6	Neljap.		24	5.22	7.02
7	Reede		25	5.24	6.59
8	Laup.	Ussi-Maarja p.	26	5.26	6.57
9	Pühap.		27	5.28	6.54
10	Esmasp.	☉ 10.53 p. l.	28	5.30	6.51
11	Teisip.		29	5.33	6.48
12	Kolmap.		30	5.35	6.45
13	Neljap.		31	5.37	6.42
14	Reede	Risti ülend. p.	1	5.39	6.39
15	Laup.		2	5.41	6.36
16	Pühap.		3	5.44	6.34
17	Esmasp.	☉ 12.04 p. l.	4	5.46	6.31
18	Teisip.		5	5.48	6.28
19	Kolmap.		6	5.50	6.25
20	Neljap.		7	5.52	6.22
21	Reede	Madise p.	8	5.54	6.19
22	Laup.		9	5.57	6.16
23	Pühap.	K. A. Hermann s. 1851.	10	5.59	6.14
24	Esmasp.	Sügise algus k. 4.02 p. l.	11	6.01	6.11
25	Teisip.	☉ 3.16 e. l.	12	6.03	6.08
26	Kolmap.	Õpetaja Johannese p.	13	6.05	6.05
27	Neljap.		14	6.07	6.02
28	Reede		15	6.10	5.59
29	Laup.	Mihkli p.	16	6.12	5.56
30	Pühap.	Lõikuse p.	17	6.14	5.53

Oktoober — Viinakuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
1	Esmasp.	Maarja kaits. ja eestk. p.	18	6.16	5.59
2	Teisip.		19	6.19	5.48
3	Kolmap.	☾ 7.29 e. l.	20	6.21	5.45
4	Neljap.		21	6.23	5.42
5	Reede		22	6.25	5.39
6	Laup.		23	6.27	5.36
7	Pühap.		24	6.36	5.34
8	Esmasp.		25	6.32	5.31
9	Teisip.		26	6.34	5.28
10	Kolmap.	● 8.05 e. l.	27	6.37	5.25
11	Neljap.		28	6.39	5.22
12	Reede		29	6.41	5.20
13	Laup.		30	6.43	5.17
14	Pühap.	Kolletamise p.	1	6.45	5.14
15	Esmasp.		2	6.48	5.11
16	Teisip.		3	6.50	5.09
17	Kolmap.		4	6.52	5.06
18	Neljap.		5	6.54	5.03
19	Reede		6	6.57	5.01
20	Laup.		7	6.59	4.58
21	Pühap.		8	7.01	4.55
22	Esmasp.	Kaasani-Maarja p.	9	7.04	4.52
23	Teisip.		10	7.06	4.50
24	Kolmap.	● 8.26 p. l.	11	7.08	4.47
25	Neljap.		12	7.11	4.45
26	Reede		13	7.13	4.42
27	Laup.		14	7.16	4.40
28	Pühap.	Simuna p.	15	7.18	4.37
29	Esmasp.	J. Pärn s. 1843.	16	7.20	4.34
30	Teisip.		17	7.22	4.32
31	Kolmap.	Usupuh. p.	18	7.25	4.30

November — Talvekuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
1	Neljap.	Pühade päev. @ 10.49 p.l.	19	7.27	4.27
2	Reede	Hilgede päev. J. Veitzen-	20	7.30	4.25
3	Laup.	[berg † 1877.	21	7.32	4.22
4	Pühap.		22	7.35	4.20
5	Esmasp.		23	7.37	4.17
6	Teisip.		24	7.39	4.15
7	Kolmap.		25	7.42	4.13
8	Neljap.	● 5.27 p. l.	26	7.44	4.11
9	Reede	O. Masing s. 1763.	27	7.46	4.08
10	Laup.	Mardi p.	28	7.49	4.06
11	Pühap.		29	7.51	4.04
12	Esmasp.		30	7.53	4.02
13	Teisip.		31	7.56	4.—
14	Kolmap.		1	7.58	3.58
15	Neljap.	● 11.41 e. l.	2	8.—	3.56
16	Reede		3	8.03	3.54
17	Laup.		4	8.05	3.52
18	Pühap.	J. Jung s. 1835.	5	8.07	3.50
19	Esmasp.		6	8.09	3.48
20	Teisip.		7	8.11	3.46
21	Kolmap.	Leemeti-Maarja p.	8	8.14	3.45
22	Neljap.		9	8.16	3.43
23	Reede	● 12.58 p. l.	10	8.18	3.41
24	Laup.		11	8.21	3.40
25	Pühap.	Surnute püha. Kadri p.	12	8.23	3.38
26	Esmasp.		13	8.25	3.37
27	Teisip.		14	8.27	3.35
28	Kolmap.	Eesti Maanõukogu seletus	15	8.29	3.34
29	Neljap.	[kõrgema võimu kohta	16	8.31	3.33
30	Reede	Andrese p. [1917. a.	17	8.33	3.31

Detsember — Jõulukuu.			Vana kalend.	Päikese tõus loojam. t. m. t. m.	
1	Laup.	J. Liiv † 1913. ☉ 12.09 p.l.	18	8.35	3.30
2	Pühap.	I Kristuse tulemise p.	19	8.37	3.29
3	Esmasp.		20	8.38	3.28
4	Teisip.		21	8.40	3.27
5	Kolmap.		22	8.42	3.26
6	Neljap.	Nigula p. ☉ 3.30 e. l.	23	8.44	3.25
7	Reede		24	8.45	3.24
8	Laup.	Nigula-Maarja p.	25	8.47	3.24
9	Pühap.	II Krist. tulem. p.	26	8.48	3.23
10	Esmasp.		27	8.50	3.23
11	Teisip.		28	8.51	3.22
12	Kolmap.		29	8.53	3.22
13	Neljap.	Lutsina p.	30	8.54	3.21
14	Reede		1	8.55	3.21
15	Laup.	☉ 4.38 e. l.	2	8.56	3.21
16	Pühap.	III Krist. tulem. p.	3	8.57	3.21
17	Esmasp.		4	8.58	3.21
18	Teisip.		5	8.59	3.21
19	Kolmap.		6	8.59	3.21
20	Neljap.		7	9.—	3.22
21	Reede	Tooma p.	8	9.01	3.22
22	Laup.		9	9.01	3.22
23	Pühap.	Talvealg.k.10.52.IV Krist.	10	9.02	3.23
24	Esmasp.	L.Koidula s.1843. [tul. p.	11	9.02	3.23
**25	Teisip.	I Jõulu p. [☉ 9.33 e.l.	12	9.03	3.24
**26	Kolmap.	II „ J. Kunders s.1852.	13	9.03	3.25
**27	Neljap.	III „ [Fr.R.Kreutzvald s.1803.	14	9.03	3.26
28	Reede	Süüta laste p. [s. 1856.	15	9.03	3.27
29	Laup.	J. F. Viedemann † 1887. J. Bergmann	16	9.03	3.28
30	Pühap.		17	9.03	3.29
31	Esmasp.	Silvester.	18	9.03	3.30

Laadad.

Kui laadapäev laupäeva peale langeb, siis peetakse laat järgmisel äripäeval ära.

Kuulaatu peetakse: Petseris — iga kuu 1. ja 15. päeval, Irboskas — iga kuu 21. päeval, Laura alevis — iga kuu 20. päeval. Värskas, Slabodka v. — iga kuu 10. päeval.

Hobuste laata peetakse Tallinnas kaks korda kuus — pühapäevadel peale 1. ja 15. kuupäeva.

Jaauar. 2 Krüüdneri v., Pusu kõrtsi juures — 7. Tartus, aastalaat, 3 näd.; Orgital, Märjamaal; Võrus — 12. Veinjärve v. Vahu k. — 15. Laekveres, Simuna kihelk. — 17. Koluveres, Kullamaa kihelk. — 21. Mehikoormas, Meeksi v. — Imavere v., end. Päia kõrtsi juures — 23. Haapsalus; Valgas; Rasinal, Võnnu kihelk. — 24. Paides; Jõeletmes.

Veebruar. 2. Raplas; Hallistes — 4. Võrus — 5. Alliku v. Oisul, Järvamaal; Tõrva alevis; Keblaste m., Mihkli kihelk.; — 6. Narvas — 9. Pärnus; Rakveres — 10. Raasikul, Harjumaal; Räpinas; Antslas — 11. Põltsamaal — 12. Tapal — 15. Lähtrus, Läänemaal; Jõgeva alevis; Baltiiskis — 16. Viljandis, 8 p. — 17. Tartus — 18. Nina külas — 19. Paides — 20. Ravilas, Kose külas, Harjumaal; Vasknarvas — 21. Muhu-Suure vallamaja juures; Valgas — 25. Võrus, 8 p. — 25. Lihulas — 26. Võõbsus — 28. Viljandis — Audrus, reedel enne vastlapäeva.

Märts. 1. Piirsalu v. Risti jaama juures; Jõgeval — 3. Jõhvis — 4. Kiviloos, Peningi v. — 5. Kirbla v. Läänemaal — 6. Petseris — 8. Iisaku m. Virumaal; Kurista v., end. Aidu kõrtsi juures; Tumalas, Uuemõisa v. — 9. Jakobi kiriku juures, Viru-Jakobi kihelk.; Emmaste v., Hiiumaal; Kohila v., Hageri kiriku juures — 10. Kõo m., Viljandimaal; Suurejõel, Uue-Vändras; Vatlas, Karuse kihelk.; Valgjärve v., end. Kitse kõrtsi juures; Puhjas — 12. Ellamaal; Ardu külas, Triigi v.; Ambla v.; Võrus — 13. Riidaja m., Viljandimaal 14. Kodijärve v., Kambja kihelk.; Vaimastvere vallamaja juures, Laiuse kihelk.; Mastjala vallamaja juures; Imavere v., Käsukonna m., Piilistvere kihelk.; Mõisakülas — 15. Raplas — 16. Rannu v., end. Kulli karjamõisas; Rannakülas, Saaremaal — 18. Võhmata v., Järva-Jaani kihelk.; Keilas; Kastnas, Tõstamaa kihelk.; Sangaste kiriku juures; Kallaste külas, Kodavere kihelk. — 20. Taevere v. Viljandimaal; Kuresaares; Märjamaal; Jüri kiriku juures, Rae v. — 21. Ulila v., end. Väike-Ulila m. — 22. Albu vallamaja juures, Järvamaal — 23. Varnjas; Valgas; Leisi alevis — 24. Laekveres, Simuna kihelk.; Laiuse v., Mõra m. — 25. Voldis — 26. Sulbi alevis, Kärgula v.; Vahastu v., Järvamaal; Võlla-Kihlepas, Pärnumaal; Vana-Pranglis,

Kambja kihelk. — 28. Kellamäe kõrtsi juures, Saaremaal; Kasepere poe juures, Kloostri v.; Paides; Valguta m., Pritsu jaama juures — 31. Mustvees — Põltsamaal, reede enne 15. märtsi.

Aprill. 1. Juurus, Harjumaal; Pindi v. Reevi m. Rõuge kihelk. — 2. Alajõe, Virumaal; Antslas; Põlgaste v., Võrumaal — 8. Pärsamaa v., Roopaka k., Saaremaal; Vaivaras; Kastre-Võnnu v., end. Suitsu kõrtsi juures — 9. Udnas, Elva jaama juures — 10. Ellamaal, Sooniste v.; Petseris; Loona vallamaja juures, Saaremaal — 12. Võrus — 14. Nina külas; Hummulis, Soe kõrtsi juures; Vastse-Kuuste v., Koorvere külas — 15. Tapal; Saru vallamaja juures, Võrumaal — 16. Voltveti-Keremal — 18. Tarvastu v., Mustla alevis; Vigala kiriku juures, Läänemaal; Rahu külas, Saaremaal; Veinjärve v., Vahu külas — 19. Kilingi-Nõmmes; Viitnal, Kadrina kihelk.; Rogosi v., Luutniku m. — 20. Lihulas; Tartus; Alavere v., Alavere mõisa juures; Kuresaares; Selis, Tõstamaa kihelk. — 21. Väike-Maarjas — 23. Orajõe — Kublis, Pärnumaal; Vasulas, Tartu lähedal — 24. Lohusuu v., Lohusuu k.; Vastseliina vallamaja juures, Võrumaal; Petseris — 25. Peri v., Võrumaal; Narvas; Roosikus, Zooru v., Võrumaal; Kõiguste kõrtsi juures, Saaremaal; Koonga vallamaja juures, Pärnumaal; Saulepi v., Varbla kihelk.; Märjamaal — 26. Jõgeval — 27. Saare v., Maarja-Magdaleena kihelk. — 28. Taevere v., Viljandimaal; Käru v., Lauri raudteejaama juures; Rakveres; Krüüdneri v., Sulaoja kõrtsi juures; Abja-Paluoja, Pärnumaal — 29. Valgas, Ahja-Kärsal, Võnnu kihelk.; Stolbova k., Panikovitschi v.; Kolga v., Liival; Võtikvere v., Vaiatu kõrtsi juures — 30. Vastse-Nõu m., Nõu kihelk.; Haanjas, Võrumaal. — Viljandis, neljapäeval p. Ülestõusmise pühi; Põltsamaal, reedel enne jüripäeva.

Mai. 1. Kergu alevis; Nissis, Riisepere v. — 2. Tõrva alevis; Vändra alevis; Vaikna v., Päre mõisa juures; Roelas, end. Torma jaama juures; Alamustes, Kõlliste v. — 3. Kavastu v., Kuosa k.; Lille-Hiiekõnnus; Nuustaku alevis; Soodlas, Anija v.; Kaarepere v., Pikkjärve kõrtsi juures — 4. Pärnus — 5. Haapsalus; Palal, Kodavere kihelk. — 6. Järvakandis — 7. Põlva kiriku juures, Peri v. — 8. Tahkurannas, Võiste kõrtsi juures — 9. Uue-Antsla vallamaja juures; Häädemeestel — 10. Vana-Roosa vallamaja juures; Uduveres, Jakobi kihelk.; Kuivajõe, Harjumaal — 11. Reolas, Tartumaal — 12. Patastel, Maarja-Magdaleena kihelk.; Võrus; Antslas — 14. Karilatsi v., end. Karilatsi kõrtsi juures; Holstre vallamaja juures, Viljandimaal — 15. Kuresaares — 16. Paides — 18. Sangaste kiriku juures — 19. Mehikoormas — 20. Haiba poe juures, Kirna-Kohatu v. — 22. Võõbus — 23. Valgas; Mätjaküla karjamaal, Pärsamaa v. — 26. Petseris.

Juuni. 5. Viljandis — 12. Paides — 13. Voltveti-Keremal — 14. Vastse-Kuuste v., Lootvina k. — 15. Märjamaal — 16. Tapal — 20. Võhmuta v., I-Jaanis; Mustvees — 21. Võrus — 26. Viljandis; Laiksaare-Urisaarel, Pärnumaal; Piirsalu v., Risti jaama juures — 27. Põltsamaal 28. Rakveres.

Juuli. 1. Valgas; Haapsalus — 3. Palmse v. Viitna kõrtsi juures; Paides — 4. Tartus — 7. Petseris — 8. Taagepere vallamaja juures — 10. Tarvastu v., Mustla alevis — 14. Leisi alevis, Saremaal, 8 p. (riide laat) — Karksis, Pärnumaal — 18. Tõrva alevis — 20. Pärnus — 23. Kuresaares, 23 VII—5 VIII (riide laat).

August. 1. Paides — 2. Pärnus. 3 näd. — 10. Kuresaares — 12. Vana-Võidu vallamaja juures, Viljandimaal — 15. Tuhalaane vallamaja juures, Viljandimaal — 18. Loodi v., Viljandimaal — 21. Laiksaare-Urisaarel, Pärnumaal — 23. Valgas — 25. Võrus; Naroova-Jõesuus — 26. Paides; Mõisaküla alevis; Kaarli m., Viljandimaal — 28. Petseris; Holstre vallamaja juures, Viljandimaal — 30. Rakveres — 31. Helme m.; Häädemeestel; Suurejõel, Uue-Vändras.

September. 2. Taevere v., Suure-Jaani kihelk. — 3. Selis, Tõstamaa kihelk.; Narvas — 5. Viljandis — 6. Meeri v., Vastse-Nõu m.; Võõbsus; Vastemõisa kõrtsi juures, Viljandimaal — 7. Humuli v., Soe kõrtsi juures; Vana-Kariste vallamaja juures — 8. Olustvere raudteejaama juures; Peningi vallamaja juures, Harjumaal; Hallistes — 9. Puiatu m., Viljandimaal — 10. Kilinge-Nõmmes; Tapal; Kärstna m., Viljandimaal; Ellamaal, Saaremaal; Puhjas. — 11. Lelle-Hiiekõnnul — 12. Maasi v., Tageverel; Kose v., Kriuscha k.; Mehikoormas — 13. Isaku mõisas; Valgas; Soosaare v., Kolga-Jaani kiriku juures — 14. Viitina vallamaja juures; Alliku v., Oisul; Kuresaares; Nina külas — 15. Jõgeval; Abja-Palu-oyal; Tammistes, Pärnu kihelk.; Saulepi v., Varbla kihelk. — 17. Uduveres, Jakobi kihelk.; Räpinas; Uusna m., Viljandimaal — 18. Sindis; Sangaste kiriku juures; Alavere v., Alavere m.; Kaarepera v. end. Pikjärve kõrtsi juures — 19. Kergus, Jakobi kihelk.; Kogula v., Kallikülas — 20. Pindi v., Leevil, Võrumaal; Vigala kiriku juures — 21. Rõuge kiriku juures, Võrumaal; Taheva vallamaja juures; Vahastu v., Järvamaal; Pärsamaa v., Võlupe kõrtsi juures; Orajõel-Kablil — 22. Kastnas, Tõstamaa kihelk. — 23. Paides; Holdre mõisas, Helme kihelk.; Järvakandis; Sürgavere mõisas, Viljandimaal. — 24. Võrus; Kirbla v. — 25. Tartus; Antslas; Loona vallamaja juures, Saaremaal; Võlla-Kihlepa, Pärnumaal; Paatsalu v. — 26. Pööraveres, Jakobi kihelk.; Tallinnas — 27. Põlva kiriku juures, Võrumaal; — 28. Põltsamaal; Kuresaares; Tori alevis — 29. Ambla alevis; Kirepis, Rõngu kihelk.; Keblaste m. — 30. Haanja mõisas, Võrumaal.

Oktoober. 1. Audrus: Vaikna v., Peri m. juures; Rasinal, Võnnu kihelk.: Uuemõisa v., Mehamäel; Kolga v., Liival — 2. Reolas, end. Torma jaama juures; Tõrva alevi; Märjamaal — 3. Vändra alevi; Lindoral, Loosi v.; Laanemetsal, Suure kõrtsi juures, Võrumaal; Narvas; Kavastu v., Koosa k. — 4. Kuivajõel; Baltiiskis; Rõuge v., end. Sanna kõrtsi juures; Palmes, Viitnal, Kadrina kihelk. Reolas, Kambja kihelk. — Roosikul, Zooru v.; Lihulas — 6. Tapal; Jõhvi alevi; Patastel, Maarja-Magdaleena kihelk. — 7. Viljandis; Hageris, Kohila v. — 8. Mustjala mõisa juures. Saaremaal: Pukal, Sangaste kihelk. — 10. Imavere v.; Valgas; Suurmõisa v., Hiiumaal — 11. Kilinge-Nõmmes — 12. Leevi alevi; Keilas; Illukal, Kuremaal; Tartus; Pärnus; Vastseliina vallamaja juures — 13. Kurista v., end. Aidu kõrtsi juures; Rakveres; Võrus — 14. Albu vallamaja juures, Järvamaal; Petseris — 15. Raplas; Koloveres m.; Rannu v., Kulli karjamõisa juures; Saru vallam. juures, Võrumaal — 16. Muhu-Suure valla magasiaida juures, Saaremaal — 17. Nuustakul; Koonga vallamaja juures, Pärnumaal — 18. Väike-Maarjas; Lohusuus; Võõbus; Kuresaares; Taevere v., Suures-Jaanis; Suumaste külas, Hiiumaal — 19. Tarvastu v., Mustlas; Rogosi v., Lutsniku m.; Põlgaste v., Puuskarul; Jõeletmes; Vastse-Kuuste v., Lootvina m. — 20. Kõlliste v., Tillel; Vana-Roosa vallamaja juures; Veinjärve v., Vahu k.; Uue-Antsla vallamaja juures — 21. Haapsalus; Loosi v., end. Holsta kõrtsi juures; Kastre-Võnnu v., end. Suitsu kõrtsi juures — 22. Kärgula v., Sulbi alevi — 23. Kõo m. Viljandimaal; Moisekatsi alevi; Kasepere kõrtsi juures, Kloostri v.; Vasulas, Tartu lähedal; Sooniste v., Ellamaa kõrtsi juures — 24. Krootuse m., Kõlliste v.; Laatre v., Sangaste kihelk. — 27. Saare vallas, Maarja-Magdal. kihelk.; Laekveres, Simuna kihelk. — 28. Voltveti-Keremaal; Võhmuta v., J-Jaanis; Puurmanni v., Piknurme k.; Krüüdneri v., Pusu kõrtsi juures; Taageperas — 29. Ahja-Kärsal, Võnnu kihelk.; Stolbovo k., Panikovitschi v.; Võtikvere v., Vaiatu k. — 31. Mõniste vallamaja juures; Sindis.

November. 1. Jahobi kiriku juures, Viru-Jakobi kihelk.; Pärsamaa v., Mätjakülas — 2. Laiuse v., Mõra m.; Paides; Suurejõel, Uue-Vändras; Palal, Kodaveres kihelk. — 4. Nissis, Riisepere v. — 5. Antslas; Vissi kõrtsi juures, Kambja kihelk. — 6. Kaarepere v., Kassinurmes; Rõuge v., end. Alakõrtsi juures — 7. Valgas; Elvas — 10. Jõgeval; Lähtru v. — 11. Võrus; Viljandis — 12. Karilatsi v., end. Karilatsi kõrtsi juures; Kuresaares; Ardu külas, Triigi v. — 14. Tartus; Kärü v., Lauri jaama juures — 20. Piirsalu v., Risti jaama juures; Haibas, Kirna-Kohatu v. — 23. Paides; Mustvees — 25. Raasikul, Harjumaal — 26. Valgjärve v., end. Kitse kõrtsi juures — 28. Voltvetis; Põltsamaal; Keilas — 29. Korsakovos, Panikovitschi v.; Võrus — 30. Vigala v., end. Poti kõrtsi juures.

Detsember. 1. Tapal — 2. Juurus — 3. Alajõel, Virumaal; Valgas; Jõgeval — 5. Amblas — 7. Kallastel — 8. Rakveres; Viljandis — 10. Jüri kiriku juures, Rae v. — 11. Narvas, 3 p. — 12. Vändras; Martna kiriku juures; Võhmatu v., Järva-Jaanis — 14. Nina külas; Antslas; Pärnus — 15. Võrus; Kohilas, Harjumaal — 17. Moisekatsi v., end. Kauksi kõrtsi juures — 18. Pööraveres, Jakobi kihelk.; Paides — 19. Jõhvi alevis — 20. Võõbsus; Märjamaal — 22. Mustvees — 23. Sulaojal, Krüüdneri v. — 28. Varnjas; Valgas — 29. Vasknarvas — Lille-Hiekkõnnus, esmaspäeval pärast 2. Kristuse tulemise püha — Põltsamaal, reedel enne 15. detsembrit.

Mis on „Eesti Karkusliit,”

kus ta asub ja mis ta teeb?

„Eesti Karskusliit“ (end Eesti Karskusseltside Keskselts) on kõigi joomise vastu võitlevate organisatsioonide, asutuste ja isikute ühendaja ja keskoht Eestis.

„Eesti Karskusliidu“ juhatuse asukoht ja kantselei on Tartus, Jakobi tän. 8 (postkast 86, telefon 404).

„Eesti Karskusliit“ korraldab võitlust joomise vastu kõnekoosolekute, jutluste, karskustundide, kongresside, näituste, tabelite, piltide jne. kaudu; annab välja karskussisulisi raamatuid, ajakirju, lendlehti jne.; teeb karsklaste koondamise tööd täisealiste, õppiva noorsoo ja sõjaväe keskel kui ka kiriklikes ringkonnis, tööliste ja vangide seas; annab karskuspuüetele kohtadel ainelist toetust, õhutab hariduspuüeid, sporti, kunsti ja kirjandust kui karskustöö abinõusid;

püüab kodust lastekasvatust paremale järjele tõsta ja seadusandluse peale mõjuda selles sihis, et rahvast alkoholi kiusatusest peasta; peab sidemeid alal alkoholi vastu võitlevate asutustega kodu- ja väljamaal — ühe sõnaga: teeb kõik, mis võimalik, et kõrvaldada joomist, kui ühte kõige hädaohtlikumat pahet meie rahva elus ja luua alkoholivaba kultuuri.

Igaüks, kellel kallis on iseenda, oma järeltulijate ja oma rahva hea käekäik ja tulevik, astugu ühendusse

„Eesti Karskusliiduga“.

Mis on iga kodaniku kohus?

Astuda karskusseltsi liikmeks, kus selts olemas; kus aga ei ole seal asutada ühes oma mõtteosalistega iseseisev karskusselts või moodustada ükskõik missuguse hariduslise seltsi juure karskusosakond; kus aga niisugused seltsid puuduvad ja nende asutamine raske, loodagu kohalik karskusrühm.

Kuidas üht või teist teha, selleks pöördagu — ülemal antud adressil — **„Eesti Karskusliidu“** poole.

Üks kurblugu.

See, mis teile siin jutustan, ei ole mitte mõni kirjanduslik väljamõeldus, vaid kibe tõde, läbielatud ühest kasakohvitserist, kellega juhtumisi kohtasime ilmasõja aastail. Mis elas üle tema, võib juhtuda ka paljude teistega, ja hoiatuseks neile otsustingi üles kirjutada selle kurbloo.

— Algas minu kannatamine, — nii jutustas minu juhusline tuttav, — varsti peale pulmai. Tolle ajani oli mul häda tundmatu. Olen rikka Teereki kasaka poeg, kes üle küla oma võõraste-vastuvõtlikusega tuntud oli. Maja oli meil, nagu öeldakse, täis karikas. Oma viinaistanduste tõttu oli neil viina alati külluses. Hoidus ta neljakümnepangelistes vaatides, suures kivi-keldris. Viina rohkus oli lõbu peapõhjuseks, mis kunagi me majas ei vaikinud. Tarvitati vähematki juhust, et kutsuda võõraid ja korraldada joomingut, laulu, tantsu, tihti ka dshigitovkaga. *)

Mitte alati, muidugi, ei kutsutud võõraid selleks, et üksi neile lõbu pakkuda: isa armastas ise juua. Kuid juua ilma mingi põhjuse on kasakale häbiks: joodikud meil au sees ei ole. Teine asi — seltsimehelikud joomingud selle ehk teise rõõmusündmuse puhul. Ja sarnasteks sündmusteks, peale kõigi väikeste ning suurte kiriku-, riigi- ja oma kasakapühade, olid laulatused, varrud, matused ühe ehk teise sugulase pool ja, enesestmõista, nimepäevad.

Vahel näis aga isale vähe ka neist ettekäändeist joomingute korraldamiseks. Siis võttis ta kavaluse abiks: heitis sāngi ja tegi end haigeks. Naabrid, kuuldes tema haigusest, tulid teda vaatama, aga kui juba kord võõras inimene maija tulnud, on kasakal häbi võõrustamata tede āra lasta. Toodi lauale napsi, suhupistet, ja

*) dshigitovka — ratsavõistlused.

võõrad jõid, et soovida haigele kiiret paranemist. Isa muidugi tänas, s. o. jõi omakord, rääkis, et kergendust tunneb, ja palus veel kord omale tervist soovida. Võõrad soovisid südamest, isa tänas jälle, ... Peagi andsid vägevad kasakalaulud kogu ümbruskonnale teada, et tralling meie juures täies hoos. Laulukisa peale ilmusid ka noored, ja õuel algas tants ...

Sarnasest olukorrast ümbritsetuna, kasvasin mina, isa ainus poeg, kaugel igast murest ja hädast.

Ehk minu isa küll liht kasak oli, kuid mind tah-tis ta ohvitserina näha ja seesuguse eesmärgiga andis mu junkrukooli. Õpiaastad möödusid tähelepanematult, ikka samade joomingute tõttu, nüüd juba seltsimeeste keskel. Ülemus vaatas me prassingute peale mitte ainult läbi sõrmede, vaid koguni hääkskiitvalt, leidis, et see on paremaks abinõuks kasvatada meis julgust, vah-vust ja üldse kangelase vaimu.

Peagi uhkustasin ma oma kodukülas ohvitseri pagunites.

Jäi üle ainult naist võtta.

Abiellu astusin ma armastuse järele, sest teisiti ma abielu ei mõistnud. Pulmi pidasime nii, et sest kaua külas kõneldi. Laiali sõites soovisid pulmalised meile ainult üht: poega. Üldse, poja sündimine on kasakale auks; tüdrukuist pole kombeks ülepea kõneldagi: neid häbenetakse.

Andudes üldisele meeleolule, ütlesin minagi mitte ükskord oma noorele naisele:

Vaata, naine, olgu tingimata poiss!

Naine vastuseks naeratas ainult õnnelikult ... Ent hiljem kadus naeratus ta näolt, ja mida kaugemale läks aeg, seda kurvemaks ta muutus. Tihti leidsin teda sängist haiglasena. Lähikäimises minuga sai ta ärritatuks tundmatuseni. See kõik mõjus mu peale halvavalt. Siin tundsin esimest kord, mis tähendab halb meeleolu.

Algul seletasin kõike seda naise seisukorraga, ent siis langes mu hinge mingi tume kartus, midagi sarnast paha etteaimdusele, ja ma muutusin veel kärsitumaks, tigidamaks ning ikka sagedamini jäin kauemaks teenistusse ainult selleks, et eemal olla mind rõhuma hakkavast kodusest õhkkonnast. Asjata oleks vist ütelda, et kodused joomingud meie majas ikka harvemaks jäid ja ka lõbu polnud neil endist . . .

Ükskord leidsin ma naise pisarais. Ma imestasin: ilmiski polnud ma talle halba teinud; elas ta ju täielikus küluses ja mõnususes, — mis pidid siis tähendama need pisarad?

Lõpuks oletasin, et naine kardab vist tuleviku pärast: kuidas mitte ehk kurvastada mind tütreka. Tahtus trööstida teda:

— Ära karda, mu armas! Kuigi tütar, siiski armastan sind ikka endiselt.

Ent see ei avaldanud mingit mõju. Tõsi, naine kuivatas pisarad, kuid ta silmad olid endiselt täis kartust. Pöördes näokese minu poole, kuid vaates kuhugile kaugusse, ütles ta tasa:

— Ma kardan . . .

— Aga mida siis, mu armas?

— Ma ei tea isegi, aga mul on hirm . . .

Kõik hingasid majas nagu raskendatult. Isa käis ikka sagemini ja sagemini kottu ära. Ema pidas nõu ämmaemandatega. Teatati naise omastele. Nädala pärast sõitis naiseema. Tubades kostis ta vali jutt:

— Ristipoega tahan, ristipoega! Tingimata!

Ämm vadistas muretult, vaadeldes kord mind, kord naist. Meie meeolelu ei libisenud kõrvale ta pilgu eest.

— Rõõmustama peate, mis te norutate, nagu ma taksite kedagi! Noh, minuga te juba norutada ei saa . . . Ma teen teile kähku elu sisse! . . .

Ja end koduselt sisse seades, oodates teatud aja

kättejõudmist, oli endiselt muretu. Nädala pärast omas ta lõbusus aga kunstliku iseloomu.

Ja veel nädala pärast vaikis kõik meie majas, nagu looduses äikese eel...

Ja siis tuli lõpuks päev, mis surmani mu meele jääb. Naine lamas sängis, oigas, karjus. Majas askeldati. Et mitte tülinaks olla, läksin saali. Minutid, tunnid venisid piinlikus ootuses. Toast, millesse nüüd koondatud oli kõigi tähelepanu, ilmusid aegajalt ema, ämmaeit või naiseema. Nad ruttasid kiiresti läbi saali söögituppa või kööki, võtsid säält mõne asja ja kadusid jälle ukse taha. Ämm nähtavasti sai aru mu piinast. Ta püüdis nüüdki olla rõõmus, julgustas teisi, leidis silmapilgu ka minu jaoks.

— Ärge ärritage asjata. Kõik läheb hästi. Küll näete tunni kolme pärast toon ma teile poja...

Hää hing! Ent mul oli nüüd ükspuhas, poeg ehk tütar, kui aga kõik mööduks õnnelikult, lõpeksid need ei kellelegi tarvilikud piinad...

Tunni nelja pärast suurenes jooksmine. Sain aru, et tähtsam silmapilk läbi ja nähtavasti õnnelikult. Rinnust tungis tahtmata kergenduse ohe. Mul ei tulnud siis mõttessegi, et suurim õnnetus mind alles ees ootas... Ei aimanudki kohe seda...

Ämm astus sisse, hoides ettevaatlikult kätel midagi suure pitsitatud linna mähitut. Ent ta vaade oli enam kui kohmetu. Silmadest paistis segadus.

— „Tütar!“ — välksatas mus mõte.

Ämma rõhutud ilme aina lõbustas mind. Kah asja mille üle kurvastada! Jumalale tänu, et „sää!“ kõik hästi on, tütre vastu pole mul aga midagi. Ning juba täitsa rõõmus söötsin ma ämma poole:

— Noh, mis? Tütar? Mis siis... Ma olen ka tütreaga rahul...

Nagu vastumeelselt ja vaevaga vastas ämm:

— Tütar on tütar, aga tõesti ei tea ma, kas näidata teile teda . . .

— M—i—s?!

Ämm lähendas oma kandami minule, heitis otsustava liigutusega lina kõrvale ja üteldes: „Seda ei ootanud ma tõesti!“—hakkas äkki valjusti, hüsteeriliselt nutma . . .

Mitte kohe ei seletanud ma oma õnnetust, mis peitus selles pitsihunnikus. Esiteks silmasin ma ilusat musta peakest, kuid siis langes mu pilk lapse näole, ja hirm valdas mu liikmeid. Ma ei suutnud enam enese üle valitseda ja langesin kui halvatu toolile . . .

Lapsel olid . . . hundi lõuad, — hundi kurk *)

Naisele esialgul üldse ei näidatud last. Kui ta paranes veidi ja kõik teada sai, polnud ta ahastusel piiri. Meie maja tühjenes lõpulikult. Tihti, istudes kahekesi naisega, mõlgutasime ühist mõtet, ühist soovi — et saatus koristaks õnnetu lapsukese. Ja mida võisimegi muud soovida vaesekele, missugune tulevik ootas teda?

Kuid tüdruk, nagu kiuste, ei surnud. Vähehaaval harjusime temaga ja hakkasime isegi armastama. Vaesekele olid imeilusad silmad, vaiksed, selged sinisilmad, mittelapselikult tõsised ja kurvad. Võimaluse puudusel naeratada suuga, naeratas ta silmega . . . Ent see veetlev silmade ilu kõrvuti hundikurgu eemaletõukava inetusega aina suurendas me valu: meeletuseni kahju oli vaesekestest. Oh, kui ometi oleks võinud ükskõik mis hinnaga kaotada ta näokeselt seda inetust! Me poleks kohkunud ei millegi ees!

Aeg möödus. Tihti istudes pikil taliõhtuil ja vaaeldes me väikest, andusime naisega meeletuile unistu-

*) Hundikurk (palatum fissum, волчья пасть, Wolfsrachen) — loode puuduliku arenemise tagajärjel tekkinud suulae lõhe enamiste ühendatud päälmise lõhkise huulega (jänese moka, = labium fissum s. leporinum, заячья губа, Hasenscharte.)

sile. Meile näis, et õnn veel võimalik me lapsele. Praegu vähemalt ei tea ta aimata veel oma õnnetust ja seepärast ei tunne sest valu, kuid kas ei saaks seada nii, et ta ilmaski sest teada ei saaks ja alati tunneks end õnnelikuna? Me teeme seda! Kaotame majast kõik peeglid, kõik, mis vähematki peegeldust võiks anda, et laps iialgi ei näeks oma nägu. Inimesed võivad talle ütelda? Me põgeneme inimeste keskelt, lähme mägedesse, seal mõnel ligipääsemata kaljul ehitame väikese majakese, ja selles las muretult elab me väike maimuke, kesk ilusaid mägesid, lilli, puid...

Kõik see kujutelm näis meile nii teostatavana, et me ei soovinudki enam surma tütrekesele, veel enam, kui ta juhtus haigeks jääma, palusime ärdasti, et Jumal talle tervist annaks.

Ent elu toimis teisiti. See, mida ihaldasime varemalt, sündis nüüd: ühel kevadpäeval külmetas me maimuke, oli paar päeva haige ja suri...

Ja kujutage: selleasemal, et hingata kergendatult, püüda unustada kogu seda lugu, kurvameelusin ma veel enam. Mälestus sest noorest elust ei annud mulle rahu. Peale tütre matuseid jätsin maha teenistuse, vanemate maja ja... naise. Senini ühendas meid naisega ühine häda, ühised unistused lapse tulevikust. Nüüd katkes ka see side, ent pöörduda tagasi abielu armastusele kartsimine: kui järsku kordub samasugune lugu? Ei, parem ei midagi, parem abielutus, — ja me lahkusime teineteisest omavahelisel kokkuleppel.

Väsinuna ja purustatuna asusin elama suuremasse linna, ja et vähegi unustada minevikku ning täita elu tühjust, andusin hoolega lugemisele. Ent lugesin teatud valikuga: kirjatarkuse merest tahtsin leida vastuse ainult ühele küsimusele, mis kivina lasus mu peas: kuidas „see“ juhtus? Lugesin läbi otsatu arv raamatuid anatoomia, füsioloogia, embrioloogia ning mu arstitea-

duse alalt, ent otsekohest vastust mind piinava küsimuse peale ei leidnud.

Ja ükskord, väsides lugemast teaduslikke raamatuid, võtsin ühe kergema sisuga kuukirja ja otsides mõnda meelepärast lugemispala, leidsin selle lõpus märkuse „Alkoholi mõjust suguvõsa peale“. Selles märkuses teatati, et ühel Pariisi Akadeemia istangul esinetud aruandega kahe silmapaistvama õpetlase poolt katsete üle erisuguste organismide juures, et kindlaks teha alkoholi mõju joodiku sugukonna peale. Ja tagajärg oli see, et kogu organismi ebaloolumulikkus on märgatav juba esimese põlve juures, kuid eriliselt tuntavalt on mõjunud alkoholi tarvitamine just teise põlve peale: südame ebaloolumulikkus, maksa- ja neeruhaigused, ergukava rikked jne., avaldatud isegi arvamist, et ka sarnased kehalised vead, nagu sõrmede puudulik arenemine, hundi kurk ja muud sellesarnased väärsused alkoholi liigtarvitamise tagajärjel võivad tekkida.

Lugedes neid ridu, tardusin, raamat käes.

Siis sellest, võib olla tekkiski hundi kurk. Armuline Jumal! Siis selles avalduvad me joomingute tagajärjed!

Kuid miks pole meile koolis räägitud sellest? Miks pole meid hoiatatud? Miks pole meile seletatud, millistele hirmsatele hädadele ja õnnetustele tasandame teed, ülistades oma lauludes viina ja juues endid täis sigaduseni?

Tõsi, mäletan, me vana usuõpetaja oli joomise vastu, ähvardas meid isegi põrguga selle eest. Veel nüüd mäletan ta sõnu: „Joodikud ei päri jumalariiki“... Ent see oli jumalariik!... Jätsime sel ajal jumalariigi harilikult vanade naiste kasutada, aga mis põrgusse puutub, siis ei tahtnud ükski meiesarnane mehepoeg end sellest heidutada lasta! Ent kas oleksin ma joonud, kui oleksin teadnud, et satun sellesse põrgu, milles nüüd istun!...

W. W — er.

Ilmus trükist

ja saada kõigist raamatukauplust

Ladu: Eesti Karskusliidus, Tartus, Jakobi tän. 8, telefon 404.

Eesti Kirjanduse Seltsi koolikirjanduse toimkonna
väljaanne

Noorsoo kirjavara nr. 51. Eesti autorite seeria.

Villem Navi elupäevad Peeter krahv Mannteuffel.
Hind 40 marka.

Kirjandusajalooline raamat tähtsam teos varasematest Eesti kirjandusest, tingimata tarvilik kõigis koolides. Samuti tarvilik kõigile kooli-kogudele. Ei tohiks ka puududa üheski raamatukogus.

Kuulsa Soome kodukasvatuse õpetaja

Vilho Reima

raamatute seeriast „Kodu ja Kasvatus“ on senni ilmunud ja raamatukauplustist saada:

Kodu on rahva süda	Hind 30 mk.	} Tõlkinud Leeni Ploompuu- Vesterinen. Tõlk. E. Kutsar.
Sõnakuulmise kool	„ 30 mk.	
Mäng kasvatusvahendina	„ 30 mk.	
Abikaasa valimine	„ 50 mk.	

Ilmumas:

Enesekasvatuse algmed „ 30 mk. Tõlk. E. Kubjas.

Eraldi soovitatavad hää kirjanduse sõpradele, kes kunagi tutvunenud ühega neist, nõutab omale tingimata ka kõik teised. Enam kui ühelegi muule kirjanikule ütlevad kõik lastevanemad, kasvatajad ja rahva sõbrad Vilho Reimale tänu tema hääde raamatute eest.

EESTI KARSKUSLIIT.

Kasulik ostukoht

koolidele, raamatukogudele, kontoritele, kantseleidele ja igäühele.

Täieline koolide varustus.

Alati ladus kooli-, teadusline ja ilu-
kirjandus. Kõik õpeabinõud, vihud,
kaustikud, tindid, suled, pliiatsid,
kriidid, krihvliid, tahvliid, sirklid, pins-
:: :: liid, mallid jne. jne. jne. :: ::

Joonistusmaterjalid.

Joonistusmaterjalid.

Kõik kontoritarbed.

Äri raamatud, tseki-, kviitungi- ja
saatelehe raamatud. Kõiksugu pa-
berid, kirjutusmasinatarbed. Äri-
kalendrid. Arvelauad, arveplangid,
:: :: ümbrikud jne. jne. jne. :: ::

Portefeuille'id, rahataskud, daamide käekotid.

Reisu- ja käsikohvrid.

Hinnad võistlusest. Jällemüüjatele protsendid.
Koolidele ja raamatukogudele hinnaalandus.

K. O.-Ü. „RAHVAÜLIKOOI“

Tallinnas, S. Karja tän. 23. — Tel. 6-66.

Eesti Karskusliidu

kirjastuse ladus, Tartus, Jakobi tän. 8, telefon 404
on saadaval järgmised raamatud:

Üldine karskuskirjandus.

Hind

- Karskusasja algmed.** Dr. Matti Helenius Sep-
pälä. Soome keelest E. Kutsar. Diagram-
midega ja värviliste piltidega klantspaberil.
68 lehekülge. 1922. a. 75.—
- Karskustöö laste ja murdealise noorsoo kes-
kel.** Lootus- ja noorsoo karskusühingute
käsiraamat, eesti olude kohaselt muudetud
ja täiendatud. Soome keelest H. Pett. Täien-
danud V. Ernits, Lisa: Karskustöö eesti
noorsoo hulgas, H. Pett. 56 lehekülge.
1921. a. 25.—
- Eesti riigi tulevik ja karskus.** Prof. Peeter
Pöld. 16 lehekülge. 1922. a. 20.—
- Болезнь и лекарство.** О. П. Горшков. Piltidega.
22 lehekülge. 1921. a. 10.—
- Изъ исторіи борьбы противъ алкоголизма у
эстовъ.** В. Эрницъ. 28 lehek. 1913. a. 10.—
- Kidunemise põhjused.** Prof. Dr. med. et phil.
G. v. Bunge. Eestistanud K. Einbund. 23
lehek. 1911. a. 5.—
- Meie haritlased ja karskusküsimus.** Prof.
Peeter Pöld. 16 lehekülge. 1914. a. 5.—
- Miks peame olema karsked?** E. Saal. Lisa:
Kuritegevus ja viinamüük. J. Rosental.
Paljude tabelitega. 16 lehekülge. 1921. a. 5.—

Karskus ja haridus.

Hind

Sisu: I. Vihtori Karpio : 1) Karskustöö haridusliikumisena.

2) Soomõ karskusliikumise teened rahvahariduse alal.

II. Villem Ernits : Karskusliikumine ja haridustöö Eestis. 32 lehek. 1920. a.

5.—

Raudteelased ja karskusliikumine. Matti Aalto ja Villem Ernits. Lisa: Eesti Raudteelaste Karskusliidu põhikirja projekt. 20 lhk. 1920. a.

5.—

Keeluseadus. Dr. Matti Helenius-Seppälä. 12 lehek. 1919. a.

5.—

Alkoholivabast kultuurist. Jaan Tõnisson. J. Tõnissoni pildiga. 8 lehek. 1921. a.

3.—

Alkoholivastane võitlus väljamaal. Prof. Dr. Bergmann. 4 lhk. 1921. a.

2.—

Usk ja alkohol. Prof. H. Rahamägi. 4 lehek. 1922. a.

1.—

Võitlus madude vastu. Inglise keelest. 1920. a.

1.—

Laste karskustunni kava. 1920. a.

1.—

Karskustunni präparatsioon. 1920. a.

1.—

„Tulev Eesti“ Jõulu album. Mitmekesise sisuga. 48 lhk. 1921. a.

10.—

Missugust mõju avaldab alkohol kurjategijate hingelusele? Dr. med. Akseli Nikula. Tõlk. Raekson. 16 lehek. 1922 a.

15.—

Näitused alkoholi halvavast mõjust kesknärvikavasse. Dr. med. Akseli Nikula. Tõlkinud ja refereerinud J. Rosental.

Üliõpilaste karskusühenduse väljaanne 2. aastapäeva puhul. Mitmekesise huvitava sisuga 44 suurt lehek. 1922 a.

30.—

Laste näidendid:

Hind

Sinine pael. Soome keelest E. Kutsar, Rosa Juveniuse järele. 15 lehek. 1920. a. . .	10.—
Kui ma suureks saan. 3 osalist. Soome keelest Rosa Juveniuse järele E. Kutsar. 8 lehek. 1920. a.	5.—
Komistuskivi. 4 osalist. Soome keelest Maija Seppälä järele E. Kutsar. 7 lhk. 1920. a.	5.—

Kongressid.

VI Eesti Karskusseltside kongress. Tartus 1907. a. 72 lehek.	5.—
VII Eesti Karskusseltside kongress. Pärnus 1908. a. 67 lehek.	5.—
VIII Eesti Karskusseltside kongress. Narvas 1909. a. 92 lehek.	5.—
IX Eesti Karskusseltside kongress. Valgas 1910. a. 98 lehek.	5.—
X Eesti Karskuskongress. (Tallinnas 1919. a.) ja IX Põhjamaade Karskuskongress (Helsingis 1919. a.) 35 lehek. 1920. a.	5.—
IX Eesti Karskuskongress. (Tartus 1919. a.) XVI Rahvusvaheline alkoholismi vastu võitlemise kongress (Lausannes 1921. a.) X Põhjamaade kongress. (Kopenhaagenis 1921 a.) XXXIX Soome Karskuskongress. (Kuopios 1921. a) 72 lehek. 1922. a.	50.—
Eesti Karskuse Seltside Aastaraamat. 1901 a. Viies aastakäik. 200 lhk.	10.—

Mõnda nõdramõistuslike laste eest hoo- Hind
lekandest ja nende kasvatusest.

H. Valma. 47 lhk. 30.—

Ainus paranduskasvatuslik raamat eesti keeles.

Ajakirjade endised aastakäigud:

Karske noorus nr. 1 ja nr. 2. 1920. aastast.
Üksik number, 16 lehek. 1.—

Karskusleht. 1912. kunni 1915. aast. Üksik
number, 16 lehek. Saada ka terved aasta-
käigud kokkuõidetult. 2.50

„Uudismaa“. Noorsoo ajakiri. Seni ilmunud
nelja aastakäigu üksikud numbrid . . . à 5—10
Saada terved aastakäigud.

„Tulev Eesti“. Karskuskultuuriline kuukiri. Seni
ilmunud 1922 a. üksikud numbrid . . . à 10—15.—

Põhikirjad:

Karskusseltside normaal põhikiri.

Noorsoo karskusühingute põhikiri.

Lootusühingu põhikiri.

. . . seltsi karskusosakonna kodukord.

Kihelkonna Organisatsioonide Liidu põhikiri.

. . . koguduse karskusseltsi põhikiri.

. . . karskusseltsi spordiosakonna kodukord.

. . . sõdurite karskusrühma kodukord.

Kõik põhikirjad ja kodukorrad saadetakse ühingutele
ja liitudele soovi korral tarvilises arvus eksemplaarides
ilma hinnata kätte.

Vähesel arvul veel järel ja müüakse ainult raama-
tukogude täienduseks:

Karskusliikumise ajalugu. Prof. M. J. Eisen {kõidet. 50.—
184 lehekülge. 1914. a. } köitn. 35.—

Karskuse töös. Laste karskuskoosolekute töökavad. Mandi Granfelt'i järele Leeni Ploompuu. 112 lehekülge. 1909. a.	Hind. 25.—
Bratt'i alkoholimonopoli süsteem. Uno Stadius. Tõlkinud V. Ernits. 30 lehek. 1920. a. . .	10.—
Kolm'kõnet lastele. Mandi Granfelt. 8 lhk. 1913. a. . .	10.—
Kui ma Ameerikas käisin. Alli Trygg-Hele-nius. 8 lehek. 1920. a.	5.—
Eesti Karskuse Seltside Aastaraamatud endisist aastaist	à 30.—

Suured värvilised seinatabelid:

Alkohol ja kool (õpilaste edasijõudmise kohta). Tugeval kartongil, keppidega	30.—
Surevus karskete ja „parajuslaste“ seas. Tugeval kartongil, keppidega	20.—
Arvude päheõppimine alalise alkoholi mõju all Dr. A. Smith. Tugeval kartongil . . .	10.—
Hoidke alkoholi eest. Seinakiri	2.—

Mudelid inimese siseelunditest:

Komplekt sisaldab 7 asja: terve ja kortsunud maks; terve ja rasvanenud süda; terve, rasvanenud ja kortsunud neer — kõik ühes kastiga 1800.—
Ka teiste elundite mudeleid võib Eesti Karskusliidu läbi tellida.

Uuest raamatute seeriast

Kodu ja kasvatus

on seni ilmunud järgmised raamatud:
Seeria nr. I. **Kodu on rahva süda.** Vilho Reima. Soome keelest tõlkinud Leeni Ploompuu-Vesterinen. 42 lehek. 1922. a. 30.—

- Seeria nr. II. **Sõnakuulmise kool.** Vilho Reima. Hind.
 Soome keelest tõlkinud Leeni
 Ploompuu-Vesterinen. 40 lehek.
 1922. a. 30.—
- Seeria nr. III. **Mäng kasvatusvahendina.** Vilho
 Reima. Soome keelest tõlkinud
 Leeni Ploompuu-Vesterinen 44
 lehek. 1922. a. 30.—
- Seeria nr. IV. **Abikaasa vallimine.** Vilho Reima.
 Soome keelest kümnenda trüki
 järele tõlkinud E. Kutsar 72 lehek.
 1922. a. 50.—
- Seeria nr. V. **Enesekasvatuse alghed.** Vilho
 Reima. Soome keelest tõlkinud
 E. Kubjas 30.—

**Eesti kirjanduse Seltsi koolikirjanduse-toim-
 konna Noorsoo kirjavara Eesti autorite see-
 riast on meie kirjastusel seni ilmunud :**

Villem Navi elupäevad. Peeter krahv Mann-
 teuffel. Teine trükk. 40 lehek. 1922. a. . 40.—

1922. a. oktoobrikuust pääle on väga paljude **Eesti
 Karskusliidu** kirjastuse väljaannete hinda suuresti alan-
 datud, seepärast kaotavad kõik varem väljakuulutatud kal-
 limad hinnad maksvuse. Maksma jäävad ainult „Tulev
 Eesti“ nr. 7—9, Eesti Kirjanduse Seltsi tegevuse ja välja-
 annete tutvustajas ja selles nimestikus väljakuulutatud alan-
 datud hinnad.

Eesti Karskusliidu kirjastusel ilmub edaspidi pääle
 karskussisuliste raamatute ka igasugu üldise tähtsusega kir-

jatöid. Palju rõhku pannakse väljaannete hää sisu ja kena välimuse pääle. Et Eesti Karskusliidu kirjastuse ülesandeks pole raamatute päält suurt kasu nõutada, siis on väljaannete hinnad võimalikult odavad.

Käsi kirju uuteks väljaanneteks võetakse igal ajal vastu.

Selles nimestikus loeteldud raamatud on saadavad kõigis paremais raamatukauplusis. **Ladu: Eesti Karskusliidus** (senises Eesti Karskusseltside Keskoimkonnas) **Tartus, Jakobi tänav nr. 8.**

Tellimised, suuremad kui ka vähemad, täidetakse korralikult. Raamatukauplustele, seltsidele ja raamatukogudele harilikud protsendid.

Et tellimiste puhul suuremaid järelmaksuga saatmise kulusid ära hoida, on kasulik raha ette saata, — vähemad summad ka markides. Raha ettesaatmise puhul saadetakse tellimine kirjastuse kulul ilma mingisuguse lisamaksuta, kuid tellija riisikul, kätte.

Eesti Karskusliit.

Kinnitus Aktsia Selts Eesti Lloid

Peakontor: TALLINNAS, Pikk tän. 28.

Osakond: TARTUS, Suurturg, nr. 3.

Harju Pank A./S., Tartu jaoskonna ruumides.

**Tuli-, elu-, veo-, õnnetusjuhuste
kinnitused.**

Kinnitage oma varandust ja elu kuni veel aega.

Tartu Eesti Majanduse Ühisus

Tartus, Holmi tän. 14—18

Telegrammi aadress: ESTOKOMMERZ. Telef. 10.

ÜHISTEGELISEL ALUSEL TÖÖTAV

SUUREM OSTU JA MÜÜGI KOHT.

Alaline põllutöomachine, kunstsõnnikute, seemnete, raua, teraskaupade, ehitusmaterjalide ja muu majandustarvete ladu.

Kõik moodsad põllutöomachine ja riista

kõige uuemat systeemi ja parematest vabrikutest.

Igat sorti väetuseaineid

Katsejaama kontrolli all.

Loomatoidu juurikate- ja heinaseemned

parematelt kasvatajatelt, proovitakse enne katsejaamas läbi.

Piimatalituse machine ja riistad

ja muud piimatalituse tarbeasjad.

SOOL, RAUD, SÖED, HEERINGAD ja MUUD

— :: igasugused majapidamise tarbed. :: —

PÕLLUSAADUSTE OSTMINE.

Teravilja, linu, linaseemneid ja teisi heinaseemneid.

TARTU ÜHISPANK.

Tartus, Rüütli t. 4. telef. 141.

võtab raha hoiule,
annab laenusid

ja toimetab kõiki panga
operatsioone.

Avatud kella 10—2.

Eesti Aktsiaselts „Muravei“.

Tallinn, Väike Brokusmägi, 10, kõn. 16-57.

Kalavõrgud. Võrgu parandusniit. Tamsa.

Tõrvanöör Korgipuu. Õliriided. Kolla-

sed vene saapad. Õmblusmasinaid. Allumi-

nium köögiristad ja laua nõud. Detsimaal-

ja laua kaalud. Jalgrattad. Koorelahutajad.

Kõige suurem väljavalik kuulsamate väljamaa vabrikutest:

Kudumismasinaid, õmblusmasinaid, jalgrattaid, koorelahutajaid, külvimasinaid, põllutöömasinaid ja neile masinatele kõiki osasid.

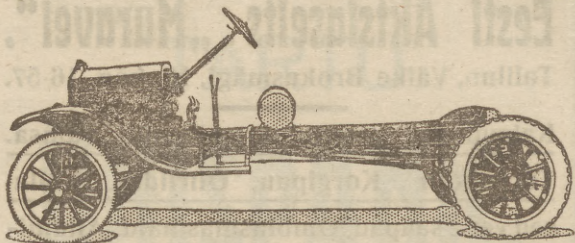
Jällemüüjatele kasulikkude tingimistega soovitab

Kr. Saar & Ko.

Tartus, Raatuse tänav 2, kauplus 2a.

Õmblusmasinaid saavad tänavusel Tallinna Põllut. näitusel

Kõrgema auhinna — kuldauraha.

FORD-KERGEVEO-AUTO

odav ja ökonoomiline veoabinõu, iseäranis kohane poristel ja liivastel teedel.

Tähelepanemiseväärt omadused: väikene bensiini tarvitus, kerge kaal, suur vastupidavus, tugeva jõuline mootor, vähene kummide kulu ja odav hind.

Lähemaid teateid annab

ainuesitaja Eestis

Hans Vinnal

Tallinnas, Tatari t. nr. 1,
telef. 3-42 ja 3-72.

Põlluharijad!

Kas olete järele mõtelnud, kui palju läheb Teie sissetulekust kaduma siis, kui tarbeaineid erakaupmeestelt ostate ehk põllusaadusi era-
kaupmeestele müüte?

Igatahes on see kõikidest maksudest kõige suurem summa.

Ainult oma ühistegelisest asutusest ostes ehk ühistegelisele asutusele müües jääb kõik ülejääk ostust-müügist Teile enestele.

Ühistegelised ettevõtted — tarvitajate — ja majandusühisused ja põllumeesteseltside kaubandusosakonnad — müüvad alati häid põllutööriistu, võltsimata kunstväetusaineid ja igasugust muud täieväärtsust kaup.

Ühistegelised ettevõtted on palju kaasa aidanud kaubahindade allasurumiseks.

Astugu iga põlluharija oma tarvitajate- ehk majandusühisuse liikmeks ja hoolitsegu oma ühise edenemise eest nii palju kui võimalik.

Kus oma tarvitajate- ehk majandusühisus puudub, võtke selle asutamine kohe käsile. Ärge jääge maha teistest arusaajatest põlluharijatest!

Nõu ja juhatust ühisuste asutamiseks annab üleriikline tarvitajate- ja majandusühisuste suurkaubandusline ostu-müügi ja omatööstuse keskkoh

EESTI TARVITAJATE KESKÜHISUS.

Peakontor: Tallinn, Viruvärava puiestee nr. 15.

Piimatalitustele soovitab:

Aurujõuliste piimatali- tuste sissesäädeid

Ahlborni vabrikust.

„Westfalia“ koorelahutajaid

käsi ja aurujõul.

Ahlborni piimaveo kannusid.

„Viktoria“ võimasinaid ja presse

käsi ja aurujõul.

Gerberi piimaproovi aparaadisid

tarvisminevate tarbeasjadega.

PÖLLUMAJANDUSLINE RESKÜHISUS

Estonia

Tallinnas, Jaani t. nr. 6.

Ärge hoidke asjata
raha kodus.

Kodus ei too raha mingisugust
kasu ja on kardetav hoida!

Raha
võtab hoiule

jooksvale arvelé ja tähtaja peale.

Kolmas Tartu
Laenu Hoiu Ühisus.

Suurturg 8. Telefon nr. 99.

ANTON HEILMANN A.S.

Tallinn, S. Karja t. 6.

En detail

Soovitab ladust:

En gros

Lukusepa
Elektritööstuse
Tisleri ja teis.

TÖÖRIISTAD

SOOME KERVED

Ukse

Mööbli

HINGED ja LUKUD

Akna

Mööbli

GARNITURID

Naelad, kruvid, need.

Poldid, mutrid ja teine ehitus materjal.

Vask

Raud

Plekk, latid, torud, traat.

Reeraud.

Tsinkplekk.

Sepa süsi.

RIHMARATTAD, RIHMAD.

Emaleeritud

Malm ja teis.

NÕUD.

Lambid. Majapidamise riistad. Mööbli ved-
rud, merirohi. JALGRATTAD. Koorelahutajad.

REHEPEKSU MASINAD.

Katuse { papp
tõrv.

PÕLLUTÖÖ

{ masinad,
riistad.

„Jacobus“ RIIDEVÄRVIDE

Rootsi SAAGIDE „VIKING“

{ Pealadu Eestis.

Osakonnad:

Tartus, Aleksandri t. 1. Nuustakul turu plats Narvas, Peetri
turg 9/11. Otepää turu plats. Viljandis, Tartu t. 19. Rak-
veres, Pikk t. 16. Kuresaares, Kubermangu tän. 6.

ANTON HEILMANN GmbH., Berlin, peaesitaja.

7 korda nädalas ilmub päevaleht

„KAJA“

„Kaja“ on kindel kodanline ajaleht, mis tõsist a'akirjandust austava lugejate ringkonna poolt laialdast poolehoidu võitnud.

„Kaja“ teated on asjalikud ja kiired, kõmutedele „Kajas“ ruumi ei ole.

„Kaja“ on mõjurikkaks põllumeeste häälekandjaks tõusnud, mille lugejate ringkond mitte mõne üksiku maakonnaga ei piirdu, vaid „Kaja“ on omale üle riigi rohkearvulise põllumeeste pere sekka tee raiunud.

„Kaja“ pikemaajalised tellijad saavad hinnata kaasa põllutöölehe „Põllumees“, tähtsamate sündmuste kohta ilmuvad pildid „Pildilehe“ nimelises eriväljaandes.

„Kaja“ loeb iga ärimees ja tööstur, sest „Kaja“ toob täielikud teated kodu- ja väljamaa majanduselust.

Lugege „Kaja“! Kuulutage „Kajas“!

Peatalitus: Tallinn, Suurturg 16.

EESTI KINDLUSTUSE SELTS

ASUTATUD 1907. AASTAL.

JUHATUS: Tartus, Suurturg nr. 10, kõnet. 172.

Osakonnad:

Pärnus, Võrus, Valgas,
Viljandis, Kuresaares.

Agentuurid:

teistes kodumaa linnades
ja maakohtades.

Selts toimetab:

tulekindlustust,
klaasikindlustust,
murdvarguste vastu kindl.,
elukindlustust.

Odavad preemiad. Odavad preemiad.

Vastuvõetud riisikote eest vastutus
seltsi oma summade ja edasikindlus-
tusega kindlustatud.

JUHATUS.

Lill & Bakkaja

Rohukauba ladud & Laboratooriumid

Peterburi tän. 6. **TARTUS** Rüütli tän. 10.

Keemia kaubad

Lõhnaõlide assortiment

Pundrid: Rococo, Poudre de Riz

Eau de Cologne dupl. ja lihtlõhnal

Vegetal

Perborat, hambapulber

Odontine, hambakreem

Metamorphosa tedretähtede vastu

Birken—creem

Kemikaalid

Riide ja lõngavärvid

Kummikaubad

Sidemed ja marle

Klaaskaubad

Alkoholimeetrid

Soojamõõtjad

Araeomeetrid

Saccharomeetrid

Fotograafia- aparaadid ja tarbeasjad

on igal ajal saada en gros ja en detail.

Seebivabrik „A. Frederking“

Pesu-, tualett- & arstilised seebid.

Eesti Laenu- ja Hoiu Ühisus

TARTUS

Suurel turul nr. 14, omas majas. Telefon nr. 177.

ÜHISUS VÕTAB RAHA HOIULE

IGASUGUSTES SUMMADES JOOKSVALE
ARVELE JA KINDLA TÄHTAJA PEALE.

ÜHISUS ANNAB LAENUSID

KÄEMEESTE, OBLIGATSIOO-
NIDE, VÄÄRTPABERITE JA
PANTIDE KINDLUSTUSEL.

AVATUD KELLA 10-2 E.L.